

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Bezpieczeństwo finansów publicznych jako główny komponent	
bezpieczeństwa finansowego i ekonomicznego państwa	15
1.1. Pojęcie bezpieczeństwa i jego rodzaje	15
1.2. Bezpieczeństwo ekonomiczne	16
1.3. Bezpieczeństwo finansowe	19
1.4. Bezpieczeństwo finansów publicznych a stabilność fiskalna	20
1.5. Metody badania stabilności fiskalnej	25
Rozdział 2	
Nierównowaga budżetu państwa i dług publiczny a bezpieczeństwo	
finansów publicznych	29
2.1. Deficyt i dług publiczny jako skutki prowadzonej polityki fiskalnej	
– ujęcie teoretyczne, prawne i metodologiczne	29
2.1.1. Polityka fiskalna, deficyt i dług publiczny w teorii finansów	29
2.1.2. Usytuowanie prawne deficytu budżetowego i długu publicznego	
w Polsce	37
2.1.3. Metody obliczania długu publicznego w Polsce	
i w Unii Europejskiej	41
2.1.4. Potrzeby pożyczkowe brutto i netto	44
2.2. Ocena stabilności finansów publicznych w Polsce	46
2.2.1. Kryteria konwergencji z Maastricht	46
2.2.2. Realizacja fiskalnych kryteriów konwergencji przez Polskę	
w latach 2010-2016	47
2.2.3. Stabilność finansów publicznych w Polsce i jej perspektywy	51
2.3. Reguły fiskalne instrumentem wzmacniającym dyscyplinę finansów	
publicznych	54
2.3.1. Istota reguł fiskalnych	54
2.3.2. Główne reguły fiskalne w Polsce	56

2.4. Niezależne instytucje fiskalne jako rozwiązanie poprawiające bezpieczeństwo finansów publicznych.....	59
2.4.1. Rady fiskalne w praktyce władz publicznych na świecie	59
2.4.2. Propozycje wprowadzenia rady fiskalnej w Polsce i jej miejsce w strukturze finansów publicznych	61
2.5. Strategie zarządzania długiem publicznym w kontekście bezpieczeństwa finansów publicznych	63
2.5.1. Zarządzanie długiem publicznym	63
2.5.2. Analiza dynamiki i struktury zadłużenia publicznego w Polsce w latach 2010-2017	71

Rozdział 3

Uwarunkowania bezpieczeństwa finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego w Polsce	79
3.1. Bezpieczeństwo finansowe jednostek samorządu terytorialnego (JST) – znaczenie i metody oceny	79
3.1.1. Przesłanki utrzymywania bezpieczeństwa finansowego JST	79
3.1.2. Kryteria oceny bezpieczeństwa finansowego JST	82
3.1.3. Stres fiskalny jako przejaw naruszenia bezpieczeństwa finansowego.....	85
3.1.4. Metody obiektywizacji sytuacji finansowej JST	88
3.2. Systemy zapewniania bezpieczeństwa finansowego JST – przegląd doświadczeń wybranych państw	92
3.3. Bezpieczeństwo finansowe JST w Polsce a prawne granice zadłużenia....	99
3.3.1. Ewolucja ustawowych mechanizmów kontroli oraz reglamentacji deficytu i długu samorządowego po 1999 r.	99
3.3.2. Kształtowanie się wyniku finansowego i długu samorządowego w latach 1999-2016	106
3.3.3. Ocena bezpieczeństwa finansowego JST z punktu widzenia wymogów ustawowych.....	112
3.4. Bezpieczeństwo finansowe JST w Polsce w kontekście wybranych kryteriów ekonomicznych	122
3.4.1. Dobry czy zły dług samorządowy?.....	122
3.4.2. Bezpieczeństwo finansowe JST a realizacja zasady samodzielności finansowej i adekwatności dochodów do zadań.....	123
3.4.3. Zadłużenie a finansowanie inwestycji samorządowych	127
3.4.4. Środki europejskie zaporą czy kreatorem zadłużenia JST?	133
3.4.5. Problem rolowania długu samorządowego i jego implikacje dla kosztów finansowania zewnętrznego samorządów	138
3.4.6. Dług ukryty jako zagrożenie dla bezpieczeństwa finansowego JST...	143

Rozdział 4

Wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa finansowego państwa związane z ekspansją finansów publicznych gospodarek Unii Europejskiej	149
4.1. Porównanie poziomu opodatkowania oraz zakresu ingerencji sektora finansów publicznych w państwach Unii Europejskiej	149
4.2. Deficyty budżetowe zagrożeniem dla rynkowego kosztu kapitału	160
4.2.1. Przegląd wyników badań nad związkiem między kondycją finansów publicznych a kosztem kapitału	160
4.2.2. Inne zagrożenia związane z ekspansją fiskalną	162
4.2.3. Koszty obsługi długu publicznego w Polsce na tle innych państw Europy Środkowo-Wschodniej należących do Unii Europejskiej	163
4.2.4. Analiza zależności pomiędzy wielkością salda <i>general government</i> a rentownością skarbowych obligacji w państwach Unii Europejskiej	173
4.3. Niekeynesowska reakcja gospodarki na politykę fiskalną – trwała redukcja wydatków publicznych sposobem na przyspieszenie wzrostu gospodarczego	181
4.3.1. Przykłady niekeynesowskiej reakcji gospodarki na konsolidację fiskalną	182
4.3.2. Czynniki wzmacniające ekspansywny lub łagodzące restrykcyjny charakter konsolidacji fiskalnej	185
4.3.3. Analiza zależności pomiędzy tempem wzrostu gospodarczego a wielkością dochodów i wydatków publicznych (w relacji do PKB) w latach 2001-2015 w państwach Unii Europejskiej	189
4.4. Luka w VAT zagrożeniem dla bezpieczeństwa finansów publicznych państwa	196
4.4.1. Istota luki w VAT	200
4.4.2. Luka w VAT w państwach Unii Europejskiej	204
4.5. Zagrożenia związane z wysokimi i/lub rosnącymi długami publicznymi	212
4.5.1. Wysoki dług publiczny a tempo wzrostu gospodarczego w państwach Unii Europejskiej w latach 2001-2015	213
4.5.2. Zagrożenia dla polskiej gospodarki (czyli i finansów państwa w nadchodzących latach) związane z bieżącą kondycją finansów publicznych w Polsce	216
Podsumowanie	221
Bibliografia	227
Spis tabel	241
Spis rysunków	245
O Autorach	250